

Živa Kham Omahen

Feriae Graecae Latinaeque AD MMXVII

Poletje 2017 je bilo za klasično filologijo nepričakovano plodno. V približno treh mesecih so se odvili trije veliki dogodki, dva od njih letos prvič, namenjeni v prvi vrsti dijakom in učencem tretje triade, hkrati pa odprti za vse ljubitelje klasične filologije in antične kulture in civilizacije. Vsak od njih je prinesel svoje vsebine, svoje kamenčke in barve – in nastal je čudovit mozaik. Upamo, da bodo dogodki (p)ostali tradicionalni in da se jim v letu 2018 pridruži vsaj še Noč raziskovalcev.

DELFI

Poletna šola klasičnih jezikov v Delfih¹ je letos potekala drugič (prvič poleti 2016). Traja teden dni, namenjena je dijakom in profesorjem slovenskih in zamejskih gimnazij, organizirata jo Oddelek za klasično filologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (krajše FF UL) in Društvo za antične in humanistične študije.

Evropski kulturni center v Delfih,² kjer poletna šola gostuje, je podrobneje opisal David Movrin v članku »Studenec besed: seminar o starogrški književnosti in kulturi v Delfih«.³ Prostor na udeležence deluje navdihujoče in sproščujoče, omogoča individualen stik z (antično) grško kulturo.

1 Več na: <https://ff.classics.si/2016/02/20/poletna-sola-klasicnih-jezikov-v-delfih-2016/> (obiskano 21. nov. 2017) in <https://ff.classics.si/2017/02/08/poletna-sola-2017/> (obiskano 21. nov. 2017). Lanska je potekala med 25. junijem in 2. julijem 2016, letošnja med 24. junijem in 1. julijem 2017. Tukaj je objavljen tudi celoten program obojih Delfov.

2 Spletna stran Evropskega kulturnega centra v Delfih: www.eccd.gr.

3 *Keria* 16, št. 1 (2014): 155–158.

Slika 1: Pela, 25. junij 2017 (foto Živa Kham Omahen)

DELFI 2016

	SOB, 25. jun. 2016		SRE, 29. jun. 2016
	Stobi: izkopanine		D Atene: Akropola, Partenon, Erehtej, Schliemannova hiša, Muzej kikladske umetnosti; rt Sunion
D	Delfi, popek antičnega sveta		
	NED, 26. jun. 2016		ČET, 30. jun. 2016
D	Delfi: arheološko najdišče in muzej (dr. Rosina Kolonia)		P Latinske besedne igre (Marko Kastelic)
	PON, 27. jun. 2016		D Antični motivi v moderni grški književnosti (Dragica Fabjan Andritsakos)
P	Klasična jezika in slovensko dvajseto stoletje (David Movrin)		D Sokratov zagovor pri Platonu in Ksenofontu (Polona Strnad)
D	Antični epski junaki (Katjuša Kolar)		Kopanje
D	Rimska civilizacija v zrcalu literature		P Antični odnos do stvarstva in bivanja (Dragica Fabjan Andritsakos)
	Kopanje		D Dvojezičnost in stiki med jeziki v antičnem svetu (Jerneja Kavčič)
	Razmerje med staro in novo grščino (Jerneja Kavčič)		D Sapfo, deseta muza
D	Mit o Argonavtih		
D	Odiseja		PET, 1. jul. 2016
	TOR, 28. jun. 2016		Solon: agora in forum, Arheološki in Bizantinski muzej
P	Pindarjeva poezija (Brane Senegačnik)		D Skulpture s Partenona
D	Avtentična izgovorjava klasičnih jezikov (Jerneja Kavčič)		
D	Novejši trendi pri učbenikih klasičnih jezikov (David Movrin)		SOB, 2. jul. 2016
	Kopanje		Prihod domov
P	Antična tradicija v srednjem veku: Hildegarda Bingenska (Sonja Weiss)		
D	Osnove novogrškega jezika (Dragica Fabjan Andritsakos)		
D	Grško gledališče		

Slika 2: Program prve Poletne šole klasičnih jezikov v Delfih, 25. junij–2. julij 2016

Program ima pravzaprav nekako dva dela: pot tja in nazaj na eni strani in bivanje v Delfih z ekskurzijami na drugi. Poletna šola je zasnovana izkustveno, namenjena je temu, da dijaki in profesorji antično Grčijo spoznavajo *in situ* in doživijo v živo. Vožnjo z avtobusom krajšajo tematsko obarvana predavanja in filmi, ogledi muzejev in/ali najdišč ob poti in delavnice, v Delfih potekajo predavanja in delavnice, v Atene in v Tebe se gre na ekskurzijo.

Program poletne šole v Delfih je pripravljen tako, da se teorija (predavanja) in praksa (ogledi in delavnice) ves čas tesno prepletata, saj je ves čas možen intenziven stik s tisočletja starim izročilom, zdi se, kot da skoraj lahko čutimo antične Grke, da jih skoraj vidimo. Stanovati tako blizu antičnega preročišča in templjev pomeni, da jih lahko v prostem času tudi sam obišeš in jih doživiš vsakič znova, vsakič drugače.

Letos je šestintrideset dijakov skozi predavanja in delavnice spoznavalo grško tragedijo in antično gledališče, stoiško filozofijo in Pindarjevo poezijo, osnove stare in nove grščine, izgovorjavo klasičnih jezikov in Kopitarjev odnos do grščine. Obiskali smo muzeje in arheološka najdišča v Peli, Delfih, Atenah in Solunu, Schliemannovo hišo v Atenah in tebanski arheološki muzej grške zgodovine.

DELFI 2017

SOB, 24. jun. 2017		SRE, 28. jun. 2017	
D	Delfi, popek antičnega sveta	D	Atene: Akropola, Partenon, Erehtej, Schliemannova hiša, Muzej kikaladske umetnosti; rt Sunion
NED, 25. jun. 2017		D	Film/novogrški jezik
D	Pela: arheološko najdišče, muzej	ČET, 29. jun. 2017	
D	Dokumentarni film o Delfih (Jonatan Rebec)	D	Antični umetnostni spomeniki (Polonca Zupančič)
PON, 26. jun. 2017		P	Gledališke podobe antičnih dram (Andreja Inkret)
P	Grška tragedija (Brane Senegačnik)	P	Pindarjeva poezija (Brane Senegačnik)
P	Stoiško iskanje dobrega (Miha Debenak)		Kopanje
P	Kopitar, Grki in grščina (Jerneja Kavčič)	D	Literarni večer Pindarjevih pesmi (Brane Senegačnik)
	Kopanje	PET, 30. jun. 2017	
D	Delfi: arheološko najdišče, muzej	D	Solun: arheološki muzej, muzej bizantinske kulture, izkopanine
D	Film/novogrški jezik	SOB, 1. jul. 2017	
TOR, 27. jun. 2017		Prihod domov	
P	"Avtentična" izgovorjava klasičnih jezikov (Jerneja Kavčič)		
D	Akropola (Polonca Zupančič)		
P	Tragedija Ion in Delfi (Brane Senegačnik)		
	Kopanje		
D	Bojotija, Tebe: arheološki muzej		
D	Film/novogrški jezik		

Slika 3: Program druge Poletne šole klasičnih jezikov v Delfih, 24. junij–1. julij 2017

Dijaki so se razveselili možnosti kopanja, učenja grščine (stare ali nove) in prostega potepa po Atenah. Zaželeli so si nekaj več ukvarjanja z jezikom in možnost priprave dramskega dogodka. Posebno doživetje je bil literarni večer Pindarjevih pesmi, ko smo se v trdi temi zbrali v parku in pod zvezdnatim nebom poslušali antične verze.

Slika 4: Delfi, 26. junij 2017 (foto Živa Kham Omahen)

ANDRONIK

*Andronicus*⁴ je poletna šola prevajanja iz klasičnih jezikov, namenjen je dijakom z osnovnim znanjem latinščine in/ali stare grščine, pa tudi latinistom in grecistom, ki jih zanimata to področje in delo v šolstvu. Predavateljem pomagajo študentje demonstratorji. Traja pet dni,⁵ poteka v Ljubljani, predavanja se odvijajo na Oddelku za klasično filologijo FF UL, prepletena so z različnimi ekskurzijami po Ljubljani.

ANDRONIK 2017

PON, 21. avg.	TOR, 22. avg.	SRE, 23. avg.
Dokler in Wiesthaler: dve slovarski zgodbi za uvod (Matej Hriberšek)	Delo s slovarjem: zahtevnejši pripomočki (Rok Kuntner)	Uvod v epigrafiko (Matej Petrič)
Prevajalski milje: Narodna in univerzitetna knjižnica (Urša Kocjan)	Prevajanje klasikov:	Prevajanje klasikov:
Uvod v delo z rokopisi (Marjan Rupret)	Rimska tekmovalnost (David Movrin)	Krščanska spoštljivost (David Movrin)
Časovni stroj:	Digitalne baze podatkov (Srečko Bončina)	Uvod v arhivsko delo (Lilijana Žnidaršič Golec, Jure Volčjak)
Mary Beard, Rimljani	Časovni stroj:	Časovni stroj:
Prvi koraki v prevajanje filozofskih besedil (Sonja Weiss)	Michael Scott, Grki	Podzemni Rim
Samostojno delo:	Prevajanje poezije (Brane Senegačnik)	Prevajanje tragedije (Marko Marinčič)
Katul/Sapfo	Samostojno delo:	Samostojno delo:
	Ciceron/Platon	Plavt/Aristofan
ČET, 24. avg.	PET, 25. avg.	
Delo s klasičnimi besedili (Polonca Zupančič)	Problemi s književnostjo (Anja Božič)	
Prevajanje klasikov:	Delo s starimi tiski (Mateja Demšar)	
Klasicistična samozavest (David Movrin)	Prevajanje klasikov:	
Latinski napisi (Anja Ragolič)	Romantično potujevanje (David Movrin)	
Časovni stroj:	Časovni stroj:	
Knjižnica v Herkulaneju	Sapfo in nova odkritja	
Prevanjanje koledarja (Nada Grošelj)	Prevajanje komedije (Jera Ivanc)	
Samostojno delo:	Samostojno delo:	
Livij/Ksenofont	Gregor iz Naziana/Ambrozij	

Slika 5: Program prvega Andronika, 21.–25. avgust 2017

4 Več na: <https://ff.classics.si/2017/08/28/andronicus-2017-poletna-sola-prevajanja-iz-klasicnih-jezikov/> (obiskano 21. nov. 2017).

5 Letošnja poletna šola je potekala med 21. in 25. avgustom 2017.

FESTIVAL ZNANOSTI

Festival znanosti je prostor promoviranja in predstavitve znanosti zlasti učencem višjih razredov osnovne šole in srednješolcem, odprt pa je vsem, ki jih od blizu zanima znanost v najširšem pomenu besede. Traja tri dni, vsako leto gostuje pri drugi inštituciji in prinaša preko sto najrazličnejših dogodkov, od predavanj preko delavnic in razstav do kavarne.⁶

Dr. Edvard Kobal⁷ je za radijsko oddajo Zanimivosti nočnega neba⁸ zapisal: »Festival znanosti je vsakoletna priložnost, da poklicni raziskovalci pritegnejo mlade in med njimi prepoznajo tiste, ki imajo potencial in voljo za delovanje v znanosti. Po drugi strani pa slovenski festival znanosti promovira odlične in v svetu že uveljavljene izkušene raziskovalce. Prav je, da jih spoznamo in razvijemo ponos nad tem, da pripadajo našemu narodu, a služijo v dobro vseh ljudi na planetu. Ena izmed trajnih nalog slovenskega festivala znanosti je tudi javna proslavitev velikih mislecev, znanstvenikov in inovatorjev, tako tistih, ki pripadajo ali so bili vpeti v slovenski etnični prostor, kakor tudi drugih, ki so naredili izjemno veliko za razvoj, mir ali sožitje med narodi. Na letošnjem festivalu se bodo tako udeleženci poklonili spominu na življenje in delo naravoslovca, podjetnika in mecena Žiga Zoisa, pravnika in filozofa Franca Samuela Karperja, misionarja, narodopisca in jezikoslovca Friderika Ireneja Barage ter inženirja raketne tehnike, Hermana Potočnika Noordunga. Od vrhunskih ustvarjalcev, ki so izšli iz drugih narodov pa irskemu kemiku Robertu Boyleu, švedskemu botaniku Karlu Linneju, italjanskemu znanstveniku Luigiju Galvaniju ter ameriškemu izumitelju Thomasu Alvi Edisonu. Program festivala sestavlja več sklopov: veselje, Zemlja, poštenost v znanosti, veliki ljudje znanosti, veselje s klasiko, mladi raziskovalci iz srednjih šol, 20 let slovensko-škotskega sodelovanja na področju popularizacije znanosti.«

Ena izmed novosti letošnjega festivala znanosti je bil sklop veselje z jeziki, znotraj katerega smo pripravili antični kotiček. Gospod Kobal, vodja organizacije festivala, je predlagal, naj se dogodki antičnega kotička odvijajo v svojem prostoru, kar se je izkazalo za odlično, saj nam je omogočilo zgoščeno druženje antikoljubcev in primerno ambientacijo. Trajanov steber, ki so ga v okviru antičnih dni 2017 izdelali učenci Osnovne šole Alojzija Šuštarja, gladiator v naravni velikosti, ki so ga v okviru projekta Emona 2000 izdelali učenci Osnovne šole Zalog, in izdelki učencev Osnovne šole Prežihovega Voranca so v suhoparno predavalnico Biotehnične fakultete vnesli ravno prav antičnega duha.

6 Celoten program 23. SFZ je dostopen na: <http://www.u-szf.si/wp-content/uploads/2017/06/Program-23.-sfz.pdf> (obiskano 5. dec. 2017).

7 Dr. Edvard Kobal je direktor Slovenske znanstvene fundacije.

8 Več o oddajah Zanimivosti nočnega neba: http://audio.ognjisce.si/oddaje/Dozivetja_narave (obiskano 15. dec. 2017).

Slika 6: Antični duh na 23. Slovenskem festivalu znanosti: emonski oltarček, antični zemljevid, gladiator in Trajanov steber (foto Živa Kham Omahen)

Pri snovanju programa in dogodkov z antično vsebino sem sledila načelom kvalitete pred kvantiteto, raznolikosti in pestrosti (vsebin, oblik, metod, zahtevnosti, trajanja/dolžine, izvajalcev), privlačnosti in zanimivosti za obiskovalce. Skušala sem razbrati želje, zanimanja in potrebe (in nanje odgovoriti) tako osnovnošolcev in srednješolcev na eni strani kot odraslih na drugi. Želela sem pridobiti za vsako starostno skupino nekaj primernih vsebin. Odziv kolegov klasičnih filologov in ljubiteljev antike me je zelo prijetno presenetil – razpoložljive ure so bile hitro napolnjene z vsebino. Sodelovalo je petnajst izvajalcev, ki so pripravili sedemnajst dogodkov (deset predavanj in sedem delavnic).

23. Slovenski festival znanosti: ANTIČNI KOTIČEK

PON, 25. sept. 2017	TOR, 26. sept. 2017	SRE, 27. sept. 2017
9.00-9.30 ANTIČNA MITOLOGIJA ... (Lucija Krošelj Košec, Nataša Homar)	VENI, VIDI ...	UČNA URA V EMONI (Matej Prevc)
9.30-10.00 OTVORITVENA	ALI URA Z JEZIKOM, KI GA JE GOVORIL CEZAR (Bojana Tomc)	SKOK V ANTIČNO GRČIJO (Maja Gril Juvan)
10.00-10.30 SLOVESNOST	MEDICINA & KOZMETIKA (Nataša Gaši)	ODMEVI GLASBE IZ ANTIKE (Matej Prevc)
10.30-11.00 KLASIČNA JEZIKA & NJUNI POTOMCI (Jemela Kavčič)	OŠ Alojzija Šuštarja (Doroletja Novak)	ANT. DEDIŠČINA V SR. VEKU (Sibyl Granitar Vilfan)
11.00-11.30 GOVORIMO	IZUMI (Dejan Česarček)	Projekt DEBLAK (Rene Masaryk, Matej Draksler)
11.30-12.00 GRŠKO (Dragica Fabjan Andrišakos)	PER VIAS ANTIQUAS (Tea Kranjc)	
12.00-12.30 RIMSKA VOJSKA (Miha Franca)	COLLOQUIUM LATINUM (Josh Roehio)	
12.30-13.00	M. de CERVANTES IN ANTIKA (Bojana Tomc)	
13.00-13.30	COLLOQUIUM LATINUM (Josh Roehio)	
13.30-14.00		
14.00-14.30		
14.30-15.00		
15.00-15.30		
15.30-16.00		

Slika 7: Program Antičnega kotička na 23. Slovenskem festivalu znanosti, 25.-27. sept. 2017

Obiskovalci so spoznavali antiko skozi mitologijo, vojsko, medicino, kozmetiko, izume, glasbo, srednji vek, Cervantesa, projekt deblak in razmišljanje o klasičnih jezikih in njihovih potomcih. Preizkušali so se v prvih starogrških, latinskih in novogrških stavkih, alfabetu, tisti z nekaj znanja latinščine pa so se preizkusili tudi v latinskem klepetu.

Slika 8: Kozmetični in medicinski pripomočki (foto Živa Kham Omahen)

Prepojenost vsakdana z antičnimi vsebinami predstavlja svojevrstno intenzivnost, ki udeležencu ponuja nove razsežnosti in poglobljeno dožemanje že znanega. Take skoncentrirane oblike druženja ob antiki so dragocene, ker nas za kratek čas popeljejo v neki drug svet in nam tam odkrivajo nova obzorja, ker puščajo globoke sledi v človeku in gradijo nove vezi, ker tkejo mreže prijateljstev in znanja. Intenzivnost večdnevnega raznolikega ukvarjanja z antiko v najširšem smislu omogoča medpredmetne in medgeneracijske povezave, ponuja globlji vpogled v klasična jezika, v njuno kulturo in civilizacijo, hkrati pa tudi približuje študij klasične filologije in raziskovanje antike mladim, ki se za poklic še odločajo.

FERIAS GRAECAS LATINASQUE AMAMUS – NON SCHOLAE SED VITAE DISCIMUS.